

Zaštita migrantskih
radnika

Unia će se i dalje zalagati
za svoje radnike

2

Pravo na školovanje
za sve

Mladi bez papira imaju
pravo da se školuju

3

Povećanje plata

Nastavak borbe
za bolje plate

4

Broj 1 | januar 2013 | Srpski / Hrvatski / Bosanski

Dodatak «work» novinama | Redakcija T +41 31 350 21 11, F +41 31 350 22 11 | info@unia.ch | www.unia.ch

Drugi po redu Unia-Kongres u Cirihu postavio nove ciljeve

Najavljen jedan novi period

Od 29. novembra do 1. decembra je održan redovni Unia kongres u Cirihu. Unia delegati su između ostalog izabrali novo predsjedništvo i rukovodstvo i odredili su fokus sindikalnih aktivnosti. Šta se još dešavalo prikazat ćemo vam u narednom tekstu.

Unia Co-presjedavajući Renzo Ambrosetti mogao je pred prisutnim 400 delegata kongresa i još 300 gostiju da prenese radosnu vijest: «Unia je ojačala u 2012. godini i to više nego ikad do sada». A Andreas Rieger, bivši kopresjednik Unia naglasio je u svom uvodnom govoru – na važne političke i sindikalne uspjehe koje je Unia postigla u posljednje četiri godine kao što je npr. odbrana krađe penzija kod drugog fonda penzionog osiguranja kao i zaključenje novih kolektivnih ugovora kao npr. što je Opšti kolektivni ugovor za podpreduzimače.

Protesti kod Bersets posjete

U svom obraćanju na kongresu savezni poslanik Alain Berset se zahvalio svim aktivnim sindikalcima za njihov, za demokratiju, važan rad. On je podržao i podijelio cilj sindikalaca da se garantuje socijalna sigurnost. Jedna miješana grupa od aktivista je izrazila svoje nezadovoljstvo što je savezna kancelarija odbija primjenu socijalnog sporazuma sa Kosovom, uprkos pravosnažnim sudskim presudama, i osim toga su protestovali protiv najavljenih planova da se starosna granica za penzionisanje žena podigne na 65 godina.

Na kongresu diskusija o zaštiti migranata i penzija

Migrantkinja druge generacije kao kopresjedavajuća!

Drugog dana kongresa izabran je novi Upravni odbor i novo Rukovodstvo: Delegacija je potvrdila do-

sadašnjeg kopresjedavajućeg člana Renzo Ambrosetti i izabrala novog člana Vania Alleva u rukovodstvo. Ovo je dvostruka premijera, jer po prvi put u prezidijumu najvećeg sindikata se nalazi jedna žena i to žena iz druge generacije migranata. Takođe u rukovodstvo su izabrani od sektora nominovani kandidati Corrado Pardini (sektor industrije), Nico Lutz (glavno građevinarstvo) i Aldo Ferrari (sektor industrijskog zanatstva), novi finansijski direktor Martin Tanner kao i Rita Schiavi, Corinne Schärer i Pierluigi Fedele.

Akcija «riba lovi ajkulu»

U petak ujutro održana je protestna akcija na paradedplacu. Naoružani sa 500 crvenih kišobrana, na kojima su odštampane male bijele ribe, kojeg su formirali učesnici kongresa na bankovnom trgu ogromnu ribu koja simbolično guta ajkulu. Sa mjesta su demonstranti kritikovali prevarante i top menadžere i banke. Učesnici kongresa su pozvali

na pravedniju raspodjelu prihoda i minimalnu platu od najmanje 4000 franaka.

Starosne penzije, zaštita aktivista i imigranata

Tokom kongresa su razmotreni i usvojeni pozicioni papiri starosnih penzija i imigracije. Unia delegati su takođe usvojili i inicijativu Švajcarskog saveza sindikata za povećanje starosne penzije od 10 procenata. Pored toga poslanici su glasali za program aktivnosti za sljedeće četiri godine. Glavni prioritet je dalje jačanje rada aktivnih članova kao i bolja zaštita aktivnih članova sindikata u preduzećima. Kongres je ovlastio Unia organe da razmotre pokretanje nacionalne inicijative koja će garantovati zaštitu aktivnih članova sindikata. Drugi ključni prioriteti obuhvataju unapredjenje opštih kolektivnih ugovora, aktivnu ekonomsku i socijalnu politiku i imigracionu politiku.

☞ Aurora García

Editorial

Poštovani čitaoci

Nova 2013. Godina za Uniu znači i početak novog kongresnog perioda. Osam godina poslije fuzioniranja i osnivanja sindikata Unia naš sindikat se razvio u čvrstu jedinicu, i uspio je da zaustavi pad članstva i da se po tome pitanju stabilizuje. Poslije kongresa u Cirihu postavili smo nove ciljeve za naredne četiri godine (pogledaj pravi članak pored). Naš primarni cilj će pretvoriti Uniu u sindikat aktivnih članova. Politički smo suočeni sa velikim izazovima: inicijativa o minimalnim platama, koja sledeće godine dolazi na glasanje, lansiranje (starosno osiguranje) AHV+ inicijative ove godine ili referendum protiv liberalizacije radnog vremena prehrambenih prodavnica. Tome se još može dodati od ove godine veliki i važni pregovori kolektivnih ugovora kao što su MEM-GAV (opšti kolektivni ugovori u Mašinskoj-Elektro- i metalnoj industriji).

Ali i za migracionu politiku predstoji teška vremena: Sa inicijativom SVP-(švajcarska narodna partija) «Stopp Masseneinwanderung» (zaustavimo masovnu imigraciju) kao i referendum protiv revizije zakona o azilu, koji je podnjet u januaru, uvijek ćemo morati biti primorani da se branimo od napada desničarskih stranaka. Ipak samo «odbrambena borba» nije dovoljna, već moramo da radimo sa konkretnim ciljevima i da koračamo sigurnim koracima kako bi naše ciljeve odn. ciljeve za migrante mogli i ostvariti. Naši najznačajniji ciljevi ostaju, postizanje političke participacije za migrante i eliminisanje svakog vida diskriminacije posebno u svetu rada. Veliki posao, za koji nam je potrebno puno naše snage. Uniti siamo forti!

Aurora García

Unia sekretarica migracionog odjela
i član uredništva

Renzo Ambrosetti i Vania Alleva kopresjedavajući tim

News

Savezno vijeće odbija inicijativu Narodne partije

Savezno vijeće je početkom decembra dalo svoj stav u vezi inicijative (SVP) Švajcarske narodne partije protiv «masovne imigracije». Ovom inicijativom se želi narušiti prava migranata, koja su poboljšana zahvaljujući bilateralnim sporazumima i na taj način ponovo jačati i širiti diskriminaciju. Sindikat Unia se slaže sa Saveznim vijećem da je ovakva inicijativa štetna i da je to direktan napad na prava migranata koja treba da se u potpunosti odbaci.

ORU-pregovori za privatnu nemedicinsku njegu

Novoosnovano udruženje «Živjeti kod kuće» i sindikat Unia su krajem 2012. godine započeli pregovore za branšu «Nemedicinske njege» za starija i iznemogla lica u vezi Opšteg kolektivnog ugovora na području Njemačkog govornog područja Švajcarske. Ovaj ugovor bi trebao zaštititi radne uslove kao i pružanje usluga ovakve vrste, koje sve više zauzimaju značaj i ovaj servis je od neprocjenjivog značaja.

Sud prihvatio tužbu protiv Evro-plata

Presudom drugostepenog Kantonalnog suda u Listalu od 17. Decembra 2012. godine einem zweitinstanzlichen Urteil hat das Kantonsgericht in Liestal am 17. Dezember 2012 sud je prihvatio tužbu šest bivših radnika firme Stöcklin AG iz Aesch. Stöcklin je otpustio svojih šest radnika samo zato što oni nisu prihvatili smanjenje plata za 6 procenata za svoje kolege iz pograničnih dijelova. Presuda daje jasnu pravnu situaciju koja se sada mora i od strane drugih firmi u pograničnim dijelovima sjeverozapadne Švajcarske da se poštuje.

Otkaz i osiguranje plate za slučaj bolesti

Otkaz za vrijeme bolovanja

Gradjevinski radnik Bruno Dos Santos ubrzo nakon boravka u bolnici dobio i otkaz. I ako Unia otkaz stavlja u pitanje, osiguranje odbija nastavak isplate plate. Skoro dvije godine se on bori za svoja prava.

Bruno Dos Santos je od onog novembra prije dvije godine nerado ostao kod kuće, kad je neočekivano dobio otkaz u firmi. 27-godišnji Portugalac je bio nedeljama na bolovanju, zbog teške bolesti jer se oporavljao od operacije.

Sumnjivo otkazno pismo

Otac dvoje maloljetne djece, čimje dobio otkaz, odmah je pozvao savjetnika u temporenoj firmi, koji ga je smirio i objasnio mu da se otkaz odnosi samo za gradilište kod koje je on tada radio ali ne i kod temporerne firme. On je potpisao otkaz i poslao ga natrag na svog poslodavca. On nije primjetio da je dokument odn. otkaz bio već prošlog mjeseca izdat. Osim toga u pismu nije ništa stajalo u vezi otkaznog roka i na koji datum se završava radni odnos za Dos Santosa.

Nema plate nema bolovanja

Krajem decembra 2010 još uvijek bolesni Dos Santos je primjetio da plata nije legla na njegov račun. Na njegovo pitanje zašto mu nije legla plata temporer firma je odgovorila da je on u oktobru dobio otkaz i da samim tim u decembru nema pravo na platu. Osim toga osiguranje izostaje odn. neće plaćati iako je on još za vrijeme radnog odnosa otišao na bolovanje. Dos Santos je zamolio sindikat Unia Pravnu službu u Cirihi da mu pomogne pošto je bio član sindikata.

Tužba mijenja situaciju

Procjena stvari od strane Unia savjetnice Susana Pereira, je da gospodin Dos Santos nije uopšte mogao dobiti otkaz zato što je još za vrijeme trajanja radnog odnosa se razbolio i otišao na bolovanje. Odredbe Opšteg kolektivnog ugovora za gradjevinsku branšu predviđaju za radnike koji se razbole zaštitu od otkaza maksimalno do 720 dana. Stoga osiguranje za platu u slučaju bolesti treba da nastavi sa plaćanjem bez odlaganja. Pravna savjetnica je sutradan stupila u kontakt sa poslo-

davcem koji se uporno opozivao na otkaz. Pravna savjetnica se odlučila na žalbu pred sudom za neosnovan otkaz. Odjednom se stvar okreće na drugu stranu. Osiguranje je plaća zaostalu platu od 1. februara. Najvjerovatnije je žalba na sud pokrenula osiguranje da još jednom sagleda odn. procjeni činjenicu stvari.

Sudski proces se odužio

Priznanjem osiguranja je bio riješen

samo jedan problem, jer osiguranje je počelo da plaća unazad ali samo od 1. februara 2011. Za plate za mjesec decembar i januar spor sa poslodavcem se nastavio dalje. Sudija je presudio u korist Dos Santos i naredio je temporenoj firmi da isplati platu za decembar i januar. Nakon što je prvi put odbijao da plati poslodavac je ipak morao da plati plate.

Per Johansson

Sljedeće informacije se odnose ako poslodavac da otkaz svom radniku.

Otkazno pismo:

Zakonom nije predviđeno kako se otkaz treba slati. Otkaz može biti pismenim putem, usmeno ili čak i sms porukom. U normalnim situacijama otkaz se upućuje radnicima u pismenoj formi najčešće preporučeno. Najbolje je da osoba koja je dobila otkaz sačuva otkaz i kovertu sa datumom i pečatom kad je otkaz poslat. Poštanskim pečatom se utvrđuje kad je pismo poslato. Redovan otkaz sadrži rok otkaza. Poslodavac mora da otkaz da do određenog termina (otkazni rok) Vrijeme do ovog termina je otkazni rok za koji zaposleni ima pravo na svoju platu.

Otkazni rokovi:

Ako poslodavac daje otkaz svome radniku onda zaposleni ima pravo na platu i to za sljedeći otkazni rok: Otkazni rok je namijenjen da radnik može da traži novi posao. Postoje različiti otkazni rokovi. Dužina otkaznog roka zavisi od dužine radnog odnosa (na osnovu zakona o radu). Pri tome treba imati u vidu da otkazni rokovi su različiti ovisno od toga koji Opšti kolektivni ugovor je važeći.

Otkaz kod bolesti:

Radnik za vrijeme bolovanja u principu ne smije da dobije otkaz. Uopšte zakonom je regulisano da se otkaz ne smije dati uglavnom u roku od 30 dana. Zavisno od godina staža ovaj rok može da bude i duži. Isto tako Opšti kolektivni ugovori se razlikuju po branšama i predviđaju različite rokove. Ako se radnik za vrijeme otkaznog roka razboli ili ima nesreću na radu otkazni rok se produžava i to najmanje za vrijeme za koje je radna nesposobnost trajala ali maksimalno kao što je gore navedeno dok traju rokovi zabrane davanja otkaza.

Važno je za naglasiti za vrijeme probnog rada su drugačiji rokovi.

Osiguranje za slučaj bolesti (KTGV):

Radni zakon ne predviđa opštu obavezu poslodavca na zaključenje ovog osiguranja. Ako se radnik razboli za njega važe rokovi kao što je gore navedeno. Ipak neki opšti kolektivni ugovori predviđaju obavezu zaključenja ovog osiguranja. Ako se radnik za vrijeme radnog odnosa razboli mora osiguranje za neko vrijeme dok je radnik na bolovanju da mu plaća platu. Prelaz iz kolektivnog u pojedinačno osiguranje je moguće. Prelaz mora da se dogodi u roku od 90 dana po isteku otkaznog roka.

Kod pitanja vezanih za otkaz i za osiguranje plate za vrijeme bolovanja će vam pomoći Unia sekretarijat Pravna služba.

Susana Pereira Pravni savjetnik Unia Cirihi

Bruno Dos Santos otpušten za vrijeme bolovanja

Pravo na zanat za mlade bez regulisanih papira

Zakonska uredba omogućava školovanje djeci bez papira

I mladi bez regulisanih papira mogu od 1. februara 2013 da u Švajcarskoj pohađaju zanat ili dalje školovanje, što do sada nije bilo moguće. Savezni savjet je 7. decembra u javnost publicirao zakonsku uredbu o tome, za koju se sindikati i kolektivni odn. udruženja koja podržavaju mlade bez papira već odavno zalažu.

Djeca bez papira koji su svoj veliki dio djetinjstva i mladosti proveli u Švajcarskoj, mogu od 1. februara 2013. godine poslije obaveznog osnovnog školovanja da nastave školovanje odnosno zanat. Amandmane uredbe o dopuštanju boravka i zaposlenja (VZAE) Savezno vijeće je već početkom decembra prošle godine publiciralo u javnost. Ono ispunjava zahtjev od strane poslanika Nacionalnog vijeća Luc Barthassat iz 2010. godine

Preduslovi za zanat

Novi član ove odredbe 30a (VZAE) kaže, da bi mladi ispunili preduslove za zanat ili dalje školovanje odn. da bi dobili dozvolu boravka u trajanju školovanja, mladi bez papira moraju biti «dobro integrirani», dakle da pričaju jedan od službenih jezika, i da ne dolaze u sukob sa Švajcarskim pravnim sistemom. Oni moraju dokazati da su najmanje 5 godina pohađali osnovnu školu u Švajcarskoj. Prelazne ponude (teoretska nastava) se također računa u minimalno vrijeme od 5 godina. Zainteresovani

mladi prilikom upućivanja zahtjeva moraju dokazati svoj identitet. Mladi bez papira mogu u roku od 12 mjeseci po završetku njihovog obaveznog školovanja podnijeti zahtjev za boravišnu dozvolu. Nakon završenog obrazovanja odn nakon izučenog zanata kantonalne vlasti mogu ako je savezna služba za strance s tim saglasna da produži boravak u posebnim slučajevima, kao i da boravak roditelja i braće i sestara reguliše.

Kritika na Uredbu propisa

Iako su zagovornici ove ideje zadovoljni da mladi bez papira imaju mogućnost daljeg školovanja, ipak postoje i kritike na uredbu. Nacionalna platforma «Sans-Papiers» (bez papira), šira koalicija organizacija kao i kontakt organizacija i sindikat Unia žale jer pristup učenja zanata i daljeg školovanja je definisan kao mogućnost a ne kao pravo za mlade bez papira. Problematično je i to da proces dobijanja dozvole boravka i dalje traje uobičajeno dugo. Ovdje se još nadamo na određenu fleksibilnost od strane poslodavaca.

Konačno i mladi bez regulisanog statusa imaju pravo da se školuju

Ipak korak u pravom smjeru

Do sada ovi mladi po završetku obaveznog školovanja nisu imali nikakvu perspektivu. Po pravilu oni su ostajali u bekstvu i morali su ev. da rade na crno. Sa promjenom propisa i ovi mladi imaju mogućnost da

dobiju mjesto za šegrtovanje i zanat odn. dalje školovanje. Stručno osposobljavanje će im biti od koristi, neovisno od toga da li će u Švajcarskoj moći ostati ili će se odlučiti da poslije osnovne škole vrata u svoju domovinu. Stručno obrazovanje im otvara pravu budućnost.

Sindikati Unia zahtijeva od poslodavaca, da učestvuju u tome kako bi se novi propisi mogli što brže u praksi primjeniti i da prilikom davanja mjesta za mlade da skrenu pažnju i na mlade bez papira.

☞ Aurora García

Liberalizacija radnog vremena prodavnica

Lansiran referendum protiv 24-časovnog radnog dana

24-časovno radno vrijeme ugrožava ne samo radnike već i zdravu konkurenciju u prodavnicama

Parlament je donio definitivnu odluku 14. decembra 2012. godine da proširi radno vrijeme prodavnica na benzinskim stanicama. Ova odluka je za nedjeljnu aliansu, kojoj pripada i Unia nije prihvatljiva. To dovodi do proširenja rada nedjeljom i uvođenja 24-časovno radno vrijeme u maloprodajnom sektoru sa ozbiljnim posljedicama za zaposlene i za društvo. Dana 8. januara pokrenut je na konferenciji za novinare referendum protiv liberalizacije radnog vremena.

Liberalizacija radnog vremena kod šopova na benzinskim stanicama stoji na početku opasnog razvoja: Već sada drugi prodavci kritikuju odluku koji primjenjuju šopovi na benzinskim stanicama i zahtijevaju isto tako primjenu i kod svojih prodavnica. Odgovarajući prestupi su već predviđeni u Parlamentu. Tako npr. senat odobrio prijedlog da se uvede rad nedjeljom.

Društveni život i zdravlje u opasnosti

Posljedice će biti ozbiljne i neće uticati samo na maloprodaju već i na zaposlene: Rad nedjeljom i noćni rad ugrožava postojeća radna mjesta, ugrožava zdravlje zaposlenih i otežava društveni i porodični život radnika. Da biste spriječili dalju eroziju društvenog života zabrana rada nedjeljom, lansiran je referendum

iz redova nedjeljne Alianse kojoj pripada također i Unia kao i Švajcarski savez sindikata.

☞ Aurora García

Listovi za potpis možete naći na stranici <http://sonntagsallianz.ch/referendum/> ili kod Unia sekretara, i moraju da se predaju do 15. marta 2013. godine.

Solidarno jemstvo:

Uspjeh za zaposlene i za sindikate

14. decembra je Parlament diskutovao i donio odluku o solidarnom jemstvu. Zaposleni i sindikat Unia su već odavno radili na tome kako bi došlo do ove odluke i zadovoljni su ovom odlukom. Sada moramo obezbjediti da se sprovođenje odluke o solidarnom jemstvu sprovede dosljedno u praksi i da se spriječi damping plata i da se zakon ne razredjuje.

Uvođenje solidarnog jemstva je definitivno odlučeno. Kantonalni i nacionalni savjet su danas potvrdili na završnom glasanju uvođenje solidarne odgovornosti/jemstva. U budućnosti vlasnik preduzeća je odgovoran ako se njegov podizvođač radova a poslije i podizvođač podizvođača ne pridržavaju odredbi švajcarskog zakona u pogledu plata i uslova rada.

Unia-peticija doprinjela uspjehu

Sindikati Unia pozdravlja ovu odluku. To je važan korak protiv dampinga plata. Preko 27000 radnika zaposlenih u gradjevinarstvu i gradjevin-

skom zanatstvu su potpisali peticiju za uvođenje solidarnog jemstva. Sindikat Unia već odavno poziva na uvođenje ovakvog instrumenta.

Značajno je efikasno sprovođenje!

Sada se radi o tome, da se solidarno jemstvo uvede kao opšteobvezujuće i da se koristi kao efikasan instrument protiv dampinga plata. Sindikat Unia neće dopustiti nikakve pokušaje koji će zasmetati primjeni ovog instrumenta za solidarno jemstvo i spriječiti će nepotrebne birokratske prepreke.

☞ Aurora García

Povišice plata 2013

Pregled povećanja plata po branšama

Sektor	Firma	Povećanje	Geralno povećanje	Indiv. povećanje	Naznaka
MEM Industrija	Amtcor, Kreuzlingen (TG)	1,7%	-	1,7%	Plus 0,3 strukturalno prilagodjavanje min. plata
	Burckhardt Compression, Winterthur	1,1%	0,7%	0,4%	Min. zarade 60.- generalno
	Busch, Pruntrut JU	1-1,5% **	40.-/60.-	-	Fr. 60.- na plate do 4000.-, Fr. 40.- od 4000.-, povećanje dodatka za smjene od 5%
	Hoffmann Neopac, Thun	0,5-1,5%**	-	-	1,5% generalno radnici u smjenama, 0,5% ostali individualno
	Maag Gear, Winterthur	1,5%	1%	0,5%	
	Siemens	1%	-	1%	
Sulzer, Winterthur	1%	-	1%		
Gradjevska/-industrija	Glavno gradjevinarstvo	0,5%	0,5%	-	Plus 0,5% na min. plate
	Izgradnja željeznica	1%	1%	-	Plus 1,5% na min. plate
Hemijska ind	CABB, Pratteln BL0,8%	0,8%	-	0,8%	
	Cilag, Schaffhausen	1,5%	-	1,5%	
	Roche	1,4%	70.-	Rest	
Industrija životnih namirnica	Camille Bloch, Courtelary BE	1%	45.-	0,25%	
	Feldschlösschen, Rheinfelden AG	0,3%	-	0,3%	Unia je odbacila ponudu
	Fenaco	0,8%	-	0,8%	Unia je odbacila ponudu
	Hero, Lenzburg AG	-	-	-	Fr. 250.-, Unia je odbacila ponudu
	Lindt & Sprüngli, Kilchberg ZH	1,5%	-	1,5%	Na plate Fr. 5000.-, redukcija premija penzione kase 5%
Zanatstvo	Gradjevinsko zanatstvo	0	-	-	
	Gradjevinsko zanatstvo BS	1,2%**	60.-	-	
	karoserija	0,8%**	-	-	Plus Fr. 75.- min. plate
	Izrada plafona - i unutrašnjih zidova	0,6%**	-	30.-	
	Izrada krovova i zidova	0,6%**	-	-	Jedanput premija od 1,25%, od toga 0,75% generalno, plus Fr. 30.- min. plate
	Elektro industrija	1,5%	-	1,5%	
	Tehnička postrojenja objekta	1%	-	1%	Unia je odbacila ponudu
	Gipersko zanatstvo BS	0,7%	0,5%	0,2%	
	Drvena industrija	0,8%**	-	-	Plus Fr.90.-/100.- min. plate, plus Fr. 3.-/10.-/20.- učenici, plus Fr. 2.- nadoknada za ručak
	Izolacija	0	-	-	
	Metalna i konstrukcija poljoprivrednih mašina	0	-	-	Bez dogovora plata
	Metalna konstrukcija BL	0,5-1%	0,5%	0-0,5%	0,5% individualno ako je moguće
	Postavljači pločica	0,8-1%**	40.-	-	
	Stolarsko zanatstvo	0	-	-	
	Tercijarni sektor	Aldi	0,8%	0,8%	-
Bardusch		0,7%**	25.50	-	Plus jednokratna isplata & povećanje min. plata od 100.-
Coop		1,1%	0,6%	0,4%	Plus povećanje min. plata 100.- u 2 od 3 kategorije
Denner		0,8%	0,3%	0,5%	
Kantonalne bolnice AG		1,4%	-	-	
Ugostiteljstvo		-	-	-	Min. plate će biti uskladjene sa inflacijom u 2014.
Elvetino		1,3%	50.-	-	Plus povećanje min. plate Fr. 25.-, novi sistem plata sa boljim platama i više praznika
Migros		0,5-1%	-	0,5%-1%	
Čišćenje njemačko govorno područje Švajcarske		2%**	-	-	Povećanje min. plata 1-2,5%
Čišćenje Romandije		2%**	-	-	Povećanje min. plata 1,8-2,4%
Branša bezbjednosti		1,2%**	-	-	Automatsko povećanje po platnoj skali od 0,6-3,2%, plus povećanje min. plata 1-1,3%
Spar		0,5-1%	-	0,5-1%	
Volg		0,8%	0,8%	-	

Vi pitate – mi odgovaramo

Šta da odaberem: Prijevremeno penzionisanje ili isplatu gotovine?

Radio sam nekoliko godina kao konsultant u jednoj banci. Moj šef nije više zadovoljan mojim radom i saopštio mi je da biram: ili odmah da prekinem radni odnos da se razriješim ugovora i da dobijem kao odpremninu 40000 franaka. Ili za nekoliko mjeseci kad navršim 57 godina da se penzionišem. Kakav efekat imaju ove dvije verzije na nadoknadu za nezaposlena lica?

Obadvije varijante imaju značajan uticaj na vaša prava na naknadu iz fonda za nezaposlena lica. Ako se odlučite za prijevremeno penzionisanje onda uopšte nemate prave na nadoknadu iz fonda za nezaposlena lica. Postoji jedan izuzetak. U zakonu osiguranja za nezaposlena lica stoji: Ukoliko ste nezaposleni i dobrovoljno prije postizanja starosne granice penzionišete, možete da podnesete zahtjev za nadoknadu iz fonda za nezaposlena lica samo, ako ste ponovo započeli sa radom. I to najmanje dvanaest mjeseci. Situacija je drugačija ako se odlučite za razrješenje radnog odnosa. Tako se odričete otkaznog roka obzirom da odmah prekidate radni odnos. Ako podnesete zahtjev za nadoknadu za nezaposlena lica za vrijeme otkaznog roka (kojeg ste se odrekli) Vaš zahtjev neće biti prihvaćen za neko određeno vrijeme. Ali najduže do predviđenog otkaznog roka. Jer dokle primanja odnosno isplata poslodavca pokriva gubitak prihoda nemate pravo za vrijeme redovnog otkaznog roka na nadoknadu iz fonda za nezaposlena lica. Ovo važi ako je radni odnos prestao ranije sporazumno. Baš kao što će biti s Vama ako se odlučite za ovu opciju.

work, Timur Öztürk, 4.10.2012

13. mjesečna plata: Moram li se odreći?

Već pet godina radim kao moler u jednom malom preduzeću. Pored mog šefa i mene postoji samo još jedan zaposleni radnik. Ali ja sam dao otkaz. Krajem decembra sam imao moj zadnji radni rad. Obzirom da je privredna situacija bila loša moj šef me je pitao da li sam spreman da se odrekнем 13. plate. Da li je to uopšte dopustivo?

Ne, to nije dozvoljeno. Jer opšteobvezujući opšti kolektivni ugovor za malere i gipsere predviđa 13. mjesečnu platu. Ako radni odnos redovno prekinete u toku godine, imate pravo srazmjerni dio plate na onaj period na koji ste radili. I to je slučaj kod Vas. Vaša firma Vam mora isplatiti 13. Platu zajedno sa Vašom zadnjom isplatom. Po ovom pitanju je zakon potpuno jasan. Član 341 obligacionog prava jasno definiše: Zaposleni ne smiju da se odreknu svojih zahtjeva, koje su regulisane zakonom ili odredbama opšteg kolektivnog ugovora. Ovo važi za vrijeme radnog odnosa i jedan mjesec po isteku radnog odnosa. Odredba koja reguliše 13. Platu u opštem kolektivnom ugovoru za molere i gipsere je upravo jedan takav primjer. Ukratko: Ne morate da se odreknete 13. Mjesečne plate.

work, Alice Niklewicz, 13.12.2012

Impressum: Beilage zu den Gewerkschaftszeitungen work, area, Événement syndical | Herausgeber Verlagsgesellschaft work AG, Zürich, Chefredaktion: Marie-José Kuhn; Événement syndical SA, Lausanne, Chefredaktion: Sylviane Herranz; Edizioni Sociali SA, Lugano, Chefredaktion: Gianfranco Helbling | Redaktionskommission A. Garcia, M. Akyol, D. Filipovic, M. Martin, M. Mendes, O. Osmani | Sprachverantwortlich Dara Filipovic | Layout C. Lonati, Unia | Druck Ringier Print, Adligenswil | Adresse Unia Redaktion «Horizonte», Weltpoststrasse 20, 3000 Bern 15, darinka.filipovic@unia.ch

Die Gewerkschaft.
Le Syndicat.
Il Sindacato.